

LAPSKA TRADITIONER: OM RENENS FÖRHÅLLANDE
TILL MÄNNISKAN. DESS TÄMJNING. DESS VALLNING.

1. Fanns det renar, som var mera folkkära eller mindre skygga än andra? Hade de ett särskilt namn?
2. Fanns det renar, som självmant följde föråkaren vid flyttning och vad kallades i så fall sådana?
3. Var en del renar förtjusta i urin och därför höllo till i närheten av kåtan? Vad kallas sådana renar?
4. Sökte en del oxar och vajor undvika lassokastaren och vad kallades sådana?
5. Fanns det å andra sidan sådana oxar, som självmant kommo till ackjorna, när de sågo, att det var fråga om att flytta?
6. Har ni hört eller själv sett, att en del oxar vid flyttning hellre höllo sig i närheten eller i jämbredd med rajderna i stället för i den framfölgående renhjorden? Hade dessa renar ett särskilt namn?
7. Så fanns det väl renar, som inte riktigt trivdes i en hjord utan gärna sprang bort ur hjorden, i synnerhet när människan närmade sig. Hade sådana renar en särskild benämning?
8. Hur gick det till att tämja en otam renoxe. Vill ni vara snäll och tala om så noggrant som möjligt tämjningsproceduren. Tämjde man åkrenar och lassrenar på olika sätt. Vad kallas förresten en otämjd renoxe och vad kallas en tämjd renoxe.
9. Har ni haft eller hört talas om körrenar, som sprang särskilt fort? Vilken är snabbare att springa, en ren eller en häst? Har man förr anordnat kappkörningar med renar. Tala om någon sådan kappkörning! Om ni har hört särskilda namn på snabba renar, så berätta om dem?
10. Har det funnits renkor i er hjord, som varit särskilt folkkära och kommit självmant till människan vid mjölkningen?
11. Har ni hört, om renhjorden varit så tam, att den självmant kommit till kåtan på kvällen? Har ni hört, om renarna någon gång varit så tama, att man kunnat vakta dem utan hund och kunnat driva dem till renvallen endast genom att slå med vidjor?
12. Varför brukar man använda skällor på renarna? Brukar man under vissa tider av året ta bort skällorna från renarna. Har ni hört eller själv varit med om att samla renar genom att pingla i en skälla?
13. Tyckte renarna om rök? Var det någon skillnad häri mellan fjällrenen och skogsrenen?
14. Bruka renar slicka is på nyfrusna åar och bäckar? Var det endast på vissa bäckar, som renarna slickade is, eller gällde det alla

bäckar?

15. Hur säger man, när renen far och strövar över nyfrusna vatten,
16. Var en del renar lättare och en del svårare att tämja? Fanns det renar, som inte alls gick att tämja?
17. När var vallningen intensivast och strängast och när var den slappast?
18. Släppte man renarna i vildan under någon tid av året? Har ni hört, om man någonsin vallat renhjorden hela året om, således även under hösten och våren?
19. Har nattvallning förekommit i stor utsträckning och under vilken årstid förekom den mest? Förekom den även om det var fred för rovdjuren?
20. Har nattvallning förekommit någon gång under mörka höstnätter, innan snön kom? och varför förekom den i så fall?
21. Har man vallat renar om nätterna under högsommaren under mjölkningstiden?
22. Vallade man renarna under kalvningen?
23. Vilken tid av året var den lättaste tiden för renvaktaren?
24. Förekom i gamla tider liksom nu, att man släppte renarna i vildan, när det blev dåligt bete om vintern eller när rensjukdomar uppkommo om sommaren. Och varför gjorde man i så fall så? Ansåg man att renarna klarade sig bättre, när de fingo ströva i vildan?
25. Hände det ofta, att man fick sina renar sammanblandade med andras? Hur fick man sina renar ur andras renjordar? Förekom större renskiljningar under vissa tider av året, och när i så fall?
26. Har man sedan gammalt använt särskilda skiljningsgården i er trakt? Om så icke har varit fallet, så angiv, när man började med skiljningsgården! Och hur kunde man i så fall förr klara sig utan skiljningsgården?
27. Har man använt särskilda stängningshagar över vissa landtungor, för att förhindra renarna att sprida sig?
28. Var renarna mera tama förr än nu?